

GREVE-NIELS, FRA SVINEDRENG TIL "GREVE"

Efter enevældens indførelse i 1660 blev der åbnet op for en vis social mobilitet. Den gamle adels privilegier stod for fald. Herefter var det ikke usædvanligt, at rige borgerlige købte godser og måske endda opnåede en af de nye adelstitler: greve eller baron, hvoraf "greve" var den absolut fornemste.

En historie som den om landsbydrengen Niels Petersen fra Strands på Mols, der begyndte som svinedreng på lisaard og endte som ejer af samme gods, hører dog til de absolutte sjældenheder. Men det er ganske vist – historien er fortalt af kommunelærer N. Nielsen, Hillerød, der var barnefødt på Mols, i Historisk Aarbog Randers Amt fra 1918.

"Greve-Niels"

Nielsen fortæller, at Niels Petersen var født i 1788 i Strands som søn af en husmand, og at han efter sigende tjente som svinedreng på herregården lisaard på sydspidsen af Mols. Hans opstigen fra svinedreng til godsejer gav ham i folkemunde navnet "Greve-Niels". Jeg har selv hørt ældre molboer fortælle om den fiffige "greve", og de udtaler navnet noget i retning af "Grøw-Niels". Hvis andre gode molboer (eller andre!) har hørt historier om "greven", er jeg selvfølgelig meget interesseret!

Det skal dog tilføjes, at i virkelighedens verden opnåede Niels aldrig titel af greve – den tilkom ham kun i folkeviddet som resultat af den bemærkelsesværdige opstigen fra husmand til godsejer, og sikkert ikke uden en vis skadefryd mod den fattige husmandssøn, der nu mængede sig med de rige og troede, han var noget...

Blot 22 år gammel giftede husmandssønnen Niels Petersen sig til en gård i Strands, men blev senere skilt fra hustruen. Derefter ægtede han 37 år gammel en gårdmandsenke fra samme landsby og blev dermed ejer af en større gård.

Derefter købte han nabogården og lagde de to gårde sammen til den senere kendte "Strandsgården".

Otte år senere mageskiftede han Strandsgården med godset lisaard, mod at betale 4.000 rigsdaler i bytte til lisaards hidtidige ejer Chr. Leemeier.

Godsejer!

Nu var den tidligere svinedreng altså godsejer! Men det stoppede ikke der, for fire år senere købte han også nabogodset Quelstrup. Han tilkøbte desuden en gård i Blaakær og lagde den sammen med Quelstrup, som han nogle år senere solgte til brødrene Poul og Jens Risager Poulsen fra Rolsøgaard med god fortjeneste.

Til gengæld købte han så sin gamle gård Strandsgården tilbage, da dens ejer døde i 1843. Han solgte den dog snart efter til Anders Tørslev fra Christiansminde i Begtrup. Tørslev-slægten blev en af de store og kendte slægter på egnen helt op til vor tid.

Greve-Niels nåede også et tredje ægteskab og fik i det tre sønner og en datter.

"En kraftig vilje"

Det ser altså ud til, at Greve-Niels havde slået sig på ejendomshandel. Men han var også ved at blive gammel. I 1857, hvor han havde nået den dengang høje alder af 74 år, solgte han lisaard til Gustav Krøger og flyttede selv til Ebeltoft, hvor han døde fem år senere.

En svigersøn, Anders Jensen, gårdmand i Dejret, rejste en fint dekoreret gravsten over Greve-Niels på Tved kirkegård. Den står, ret skjult og ydmygt, til højre ret snart efter at man har passeret indgangen. Under indskriften med navn og årstal, står der: "En kraftig vilje, en lys Aand, et godt Hjerte, en hjælpsom Haand".

Greve-Niels' livsbane vidner i hvert fald om både kraftig vilje og lys ånd, og skam få den, der vil betvivle det gode hjerte og den hjælpsomme hånd.

Godt nok var "Greve-Niels" ikke greve – men ejer af lisaard, det var han. Her lisaards hovedbygning.

Greve-Niels` gravsten på Tved kirkegård.

Skrevet af Vilfred Friborg Hansen til Djurslandsposten 2018